

Planet Pulp

17. årgang | Nr. 183 | januar '21

([http://www.planetpulp](http://www.planetpulp.dk))

Søg...

13. december 2018

Martin Schjönning (<http://www.planetpulp.dk/author/schjonningpulp/>)

Synes godt (

Dødszoner

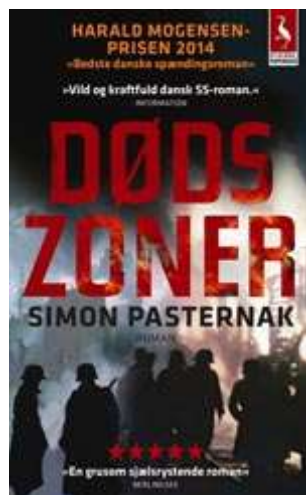
Tekst |

Print denne side |

Send som email ([mailto:?](mailto:))

[subject=Planet%20Pulp%20%3A%20D%C3%B8dszoner&body=Jeg%20anbefaler%20denne%](mailto:subject=Planet%20Pulp%20%3A%20D%C3%B8dszoner&body=Jeg%20anbefaler%20denne%20artikel)

Bag den lovligt letkøbte og "moderne krimi"-agtige titel, Dødszoner, gemmer der sig en følsom, nærmest digterisk roman fyldt med sadistisk vold og psykologiske traumer.

(http://www.planetpulp.dk/billeder/boeger/doedszoner_forside_stor.jpg) Simon Pasternaks **Dødszoner** er en historisk roman om opklaringen af et mord.

På grund af settingen i Anden Verdenskrigs Hviderusland og Hamburg er det også en krigsroman, og plottet gør den endvidere til både en kærlighedshistorie og en spionthriller. Det er meget at presse ind på lidt over 330 sider, men Pasternaks sprog gør det muligt.

Sproget er sart og luftig, underligt poetisk i forhold til de groteske forbrydelser, det bruges til at beskrive. Her og der emmer det lidt af filosofiske overvejelser, og er lige ved at blive for tungt, men Pasternak retter det altid op i sidste øjeblik.

I modsætning til traditionelle krigsromaner, der ofte flyder over med udpenslende adjektiver – på godt og ondt – er tonen i **Dødszoner** mere minimalistisk. Hvor krigsromanen kan beskrives som bombastisk, et artilleriangreb på læserens følelser, er tonen her den samme som kirurgen fløjter, mens han nænsomt åbner ind til hjernen med sin skalpel.

Ét drab mellem tusinder

I juli 1943 er verdens største panserslag ved at udspille sig i området omkring Kursk. Inden slaget ender, i slutningen af august, vil over 350.000 soldater have mistet livet, og oven i dem kan lægges talløse civile, der fanges i krydsilden eller systematisk udryddes.

Det er et grusomt, nådesløst massebord med tabstal, der nærmest er umulige at forestille sig, og fuldt ud lever op til Stalins grundidé om, at tilpas mange døde udgør en statistik, ikke en personlig tragedie. Man kan simpelthen ikke, med sin begrænsede hjerne, fatte mængden af vold og lidelse.

Ikke desto mindre er én mands død omdrejningspunktet for handlingen i **Dødszoner**. SS-generalen Obergruppenführer Hubert Steiner bliver dræbt af partisaner på vej til en troppeinspektion nær fronten.

Den lokale SS-øverstbefalende, Manfred Schlosser, er Steiners protegé og villige elev udi nazismens ideologiske principper og – især – det filosofiske forsvar af samvittighedsløs brutalitet, som var et krav for, at disse principper kunne føres ud i livet.

Manfreds barndomsven og så-godt-som svoger, Heinrich Hoffmann, leder den lokale afdeling af det tyske kriminalpoliti. Heinrich, som er handlingens fortæller og hovedperson, har indtil mordet på Steiner, som han får til opgave at opklare, henslæbt sin udstationering med at dække over højtstående officerers voldelige udskjelser, og fået andre betændte sager til at tage sig pæner ud.

Manfred og Heinrich er psykologiske modsætninger, og meget af bogen handler om deres ulige, interne forhold, hvor deres gensidige kærlighed i ny og næ skinner igennem.

Men Heinrich kan ikke skjule sit had til Manfred, der er blevet den perfekte fascistiske dræbermaskine, mens Heinrich selv er tvunget til at føle empati med sine mistænkte og ofre for at kunne udføre sit job.

Sådan går det

Steiners bortgang sætter gang i en lavine af bizarre voldshandlinger, hvor overdrevne gengældelsesaktioner, perverse torturseancer og skødesløs masseudryddelse følger i kølvandet på opklaringen, stik imod Heinrichs vilje.

Efterhånden som bogen skrider frem, og ligbunken bare vokser og vokser, opnår læseren den samme flegmatiske indifferens, som Heinrich, og det er et godt litterært trick, som Pasternak formår at udnytte.

Den ekstreme vold bliver nærmest bare hverdag, og den eskalerer ikke som sådan. Den er konstant til stede, indtil man er helt bedøvet af den, og ikke rigtigt bekymrer sig over den mere.

Det minder på mange måder om en af de mest berømmede romaner om Anden Verdenskrig, Kurt Vonneguts halvbiografiske science-fiction-roman **Slaughterhouse-Five** (<http://www.planetpulp.dk/?p=40989>).

Hovedpersonen heri, krigsfangen Billy Pilgrim, bliver som Vonnegut selv vidne til den helt meningsløse, apokalyptiske brandbombning af kulturbyen Dresden.

Rædslerne chokerer ham i sådan grad, at hans sind blot begynder at affinde sig med dem. Mantraet i Vonneguts bog – “So it goes” – bliver citeret på side 277 af Pasternaks bog, hvor læseren efterhånden er i samme grad af bedøvelse, som de medvirkende.

Noget om skurke

Dødszoner er en bog, hvor de historiske skurke har hovedrollerne. Dem der overlever Steiner-intrigen og Kursk-slaget vil utvivlsomt kunne findes foran en krigsforbryderdomstol efterfølgende. Det er efterhånden en udbredt tendens indenfor skønlitteratur om Anden Verdenskrig, og det er egentlig forståeligt nok.

Umiddelbart efter krigen, da traumet var i alt for frisk erindring, havde overleverne brug for historier om helte. Om de selvopofrende, frygtløse mænd, der rullede det objektivt onde nazi-diktatur op fra ende til anden. Om klarsynede strateger på det godes side, der græd når de måtte sende førnævnte mænd på selvmordsmissioner.

Det er en helt naturlig reaktion, og uden tvivl en sund måde at forholde sig til sin sorg på.

Men efterhånden som generationerne, der husker krigen, har forladt dette liv, og diverse arkiver fra krigen er blevet åbnet, så historikerne har fået indblik i “vores” egne forbrydelser, er fokus ændret.

Nu forsøger vi at forstå det onde. Både for at undgå en gentagelse – om end det virker deprimerende realistisk lige nu – men måske også for at opklare, hvordan normale familiefædre, højtuddannede, kultiverede, dannede mennesker, kunne begå så unævnelige forbrydelser.

I sidste ende handler de skurkedrevne bøger vel om at finde monsteret i os selv og lære at styre det.

Det gode, onde bagtæppe

I **Dødszoner** kommer man ind under huden på raceideologien og overmenneskedyrkelsen, der førte til historiens største udåd.

Samtidig, givet hovedpersonens samvittighedskvababbelser, får man lejlighed til studere de mentale forsvarsmekanismer hos dem, der ikke gjorde nok for at standse vanviddet.

De største romaner om Anden Verdenskrig er, ikke overraskende, dem, der er skrevet af øjenvidnerne. De findes i hundredvis, og de bedste af dem hører til blandt noget af det bedste litteratur, vi har.

Det ville være uretfærdigt at sammenligne Pasternak med disse giganter, og han har vel selv påpeget dette ved at citere den kritikerroste globale bestseller **Slaughterhouse-Five**.

Ikke desto mindre er valget af Kursk-slaget og SS'ernes krigsforbrydelser en oplagt baggrund for en ganske gedigen moderne roman om menneskelig ondskab og afmagt. Der er få steder og få personer, der bedre kan personificere fænomenet.

Titel: Dødszoner
Forfatter: Simon Pasternak
Forlag: Gyldendal
Udgivelsesår: 2013

Anmeldte udgave:
Forlag: Gyldendal
Format: Paperback
Udgivelsesår: 2014
Sideantal: 332

Anmeldt i nr. 158 | 13/12/2018 (http://www.planetpulp.dk/?page_id=47455)

Stikord: Anden Verdenskrig (<http://www.planetpulp.dk/?p=12213>)

Martin Schjönning (http://www.planetpulp.dk/?page_id=34115) er litterat, forfatter, rollespiller og generelt en inkarneret nørd – og stolt af det! Han debuterede som novelleforfatter i 2011 med **Anonymt Bidrag** i antologien **Velkommen til Dybet**, og har siden deltaget i flere antologier, blandt andet **Vampyr**, **Pix** og **Varulv**. Hans første kortroman, **Deroute**, udkom i maj 2015, efterfulgt af den første fulde roman, **Afsind**, i januar [...] (http://www.planetpulp.dk/?page_id=34115)

(http://www.planetpulp.dk/?page_id=34115)

(http://www.planetpulp.dk/?page_id=34115)

(http://www.planetpulp.dk/?page_id=34115)

(http://www.planetpulp.dk/?page_id=34115)